

ELS BLOGS DIGITALS EN L'ENSENYAMENT DE LA LITERATURA CATALANA: LA DOBLE CARA DEL MIRALL

ANNA ESTEVE GUILLEN

(Universitat d'Alacant)

1 INTRODUCCIÓ

Resulta del tot evident que la xarxa Internet representa i provoca un canvi substancial en la nostra manera de relacionar-nos, però també en la forma d'adquirir i construir el coneixement i, per tant, repercuteix directament en les formes d'ensenyar. Internet forma part de les nostres vides i ens ofereix unes possibilitats que des dels diferents estaments i nivells educatius no podem ignorar. Considerem imprescindible incorporar les noves tecnologies a la tasca docent universitària i, sobretot, a la rutina diària de l'alumnat, no solament en relació amb l'oci —que és la vessant que dominen¹— sinó també i sobretot a la formació crítica i intel·lectual: ja siga en forma de destresa o de competència que podran desenvolupar i aplicar en la seua professió i que els permetrà integrar-se amb més garanties en el món actual. Com afirma Coll (2005: 9), en la nova societat de la informació, els ciutadans i les ciutadanes hauran d'estar alfabetitzats no solament en la cultura lletrada sinó també en les tecnologies digitals, en els llenguatges audiovisuals, el maneig de la informació, etc. Perquè vivim, segons Lipovetsky / Serroy (2009: 271), en una pantalla-món que ha capgirat la nostra manera de viure, la nostra relació amb la informació, amb l'espai-temps, els viatges i el consum.

En aquest article, doncs, pretenem explorar i presentar algunes de les múltiples i molt diverses potencialitats que ofereix Internet a partir concretament del format del blog digital: un recurs molt profitós i altament recomanable per a l'ensenyament i l'aprenentatge de la literatura. Aquest

1. Diferents estudiosos com Cassany (2011) o Torre (2009) ja ens han advertit sobre el fals mite dels «nadius digitals», ja que en bona mesura els nostres alumnes dominen i utilitzen la xarxa en relació amb la comunicació d'àmbit personal i l'oci (twitter, facebook, xats, messenger, whatsapp), però sucumbeixen a l'hora de cercar informació en la xarxa, seleccionar-la, distingir-ne la qualitat i generar coneixement a partir d'aquesta informació.

estudi, cal advertir-ho, és fruit directe d'una experiència real duta a terme durant aquest curs acadèmic (segon semestre del 2012) en l'assignatura «Literatura Catalana Actual» que s'imparteix des del Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant. Volem demostrar com aquesta eina digital connecta plenament amb les noves directrius que dicta l'Espai Europeu d'Educació Superior en tant que contribueix a fer protagonista l'alumnat del seu procés d'aprenentatge i, per tant, li exigeix una participació activa que es pot reflectir en l'ús d'aquestes plataformes. Concretament, voldríem abordar l'eficàcia dels blogs com a instrument per a l'aprenentatge autònom i rellevant, a partir de la discussió (entre l'alumnat i entre alumnat i professor) i de la participació en la construcció de significats; alhora que fa possible també la comparació i la relació entre diferents discursos culturals; un exercici de transversalitat que resulta essencial per a la formació integral de l'individu.

2 ELS BLOGS I LA LITERATURA: UNA RELACIÓ FRUCTÍFERA

És innegable que d'uns anys ençà el blogs o els web-blogs han proliferat i s'han fet un lloc en la xarxa: algunes de les causes que es poden argüir per a explicar el seu èxit són la possibilitat que ofereix de combinar discursos de naturalesa diversa que participen en el procés de comunicació: text escrit, imatge, música, gràfics...; això és, la seua dimensió de comunicació multimodal;² així com els diferents itineraris de lectura que presenta; això és, el seu caràcter hipertextual, entés l'hipertext³ com

«una estructura de base informàtica para organizar información que hace posible la conexión electrónica de unidades textuales (de diferente tamaño, categoría y naturaleza) a través de enlaces (links) dentro de un mismo documento o con documentos externos. Require la manipulación activa del lector para poder ser leído/utilizado, además de la actividad cognitiva común a cualquier proceso de lectura» (Pajares 2005: 193).

Altrament, també potencien l'atractiu del blog l'actualització constant dels continguts i el caràcter interactiu entre creador i lector. Tot plegat contribueix a crear un producte dinàmic, en contínua transformació, obert i participatiu, que va creixent amb les aportacions de l'administrador del blog (que el cas que comentem és el mateix professor) i també de tots

2. Seguint la teoria de Kress (2010).

3. Raine Koskimaa (2005: 85), al seu torn, distingeix més específicament entre textos digitalitzats (solen ser textos antics o de difícil accés) i nous textos publicats en format digital (parla de textos científics, que augmenten la difusió en Internet, i de textos d'autoedició), i aquells textos que no admeten la duplicitat de publicació i naixen en format digital. Entre aquests s'inclouen els textos digitals programats (cibertextos), d'estructura hipertextual i que provoquen efectes impossibles en l'edició impresa i els web-textos, que es publiquen en Internet i s'aprofiten de tot el que aquest entorn ofereix (enllaços i edició continuada).

aquells que hi deixen els seus comentaris (en principi, tots els alumnes de l'assignatura que s'hi ha registrat).

2.1 El boom dels blogs literaris

En l'àmbit de la cultura catalana, es viu un moment d'eclosió a principis del segle XXI⁴ quant a la creació de blogs digitals de tarannà clarament literari: parlem de la blogosfera en català, que presenta algunes fites significatives: el 2004, per ser l'any 2004 en què Vicent Partal, director de Vilaweb, diari digital on trobem una de les plataformes més importants de blogs en català (<http://blocs.mesvilaweb.com>), proposà a l'escriptor Biel Mesquida el joc d'escriure directament en la xarxa el 16 de juny de 2004 una narració del dia, que volia ser un homenatge a la narració de Joyce protagonitzada per Leopold Bloom (el mateix 16 de juny, però de 1904) en *Ulisses*; el resultat va ser el blog de ficció *Homersea* (2005), en què la mallorquina Catalina F. contava les seues aventures ordinàries. Amb aquesta iniciativa s'inaugurava l'espai de blogs de Vilaweb i es creava el precedent, que ha esdevingut tendència, de publicar en paper textos creats en la xarxa.⁵

I també el 2005, any en què la Institució de les Lletres Catalanes organitzava unes jornades a Sant Cugat del Vallès amb què demostrava l'interès de les institucions literàries pel nou univers creatiu que s'obria amb el ciberespai. Bloguers, dietaristes i crítics compartiren un espai que serví, en definitiva, per a conèixer-se millor, entrar en contacte i subratllar allò que una i altra forma de creació tenen en comú. S'hi establia, doncs, una continuïtat gens gratuïta ja des del mateix títol: «El dietarisme i el nou dietarisme dels blogs»,⁶ en què s'infon l'estatus de dietari al blog, assenyalant, de bestreta, el terreny per on haurien de transitar. Una relació podríem dir que natural si pensem que les característiques pròpies de l'escriptura dietarística casen en gran mesura amb les que proposa el format digital: estructura fragmentària, acumulativa i datada (sempre en els blogs i sovint en els dietaris); brevetat; provisionalitat; immediatesa... De fet, no són pocs els escriptors que alternen l'escriptura en un i altre mitjà —i suposem que s'hi deuen sentir igualment còmodes.⁷

4. Segons El Butlletí de l'IEC de 2007, un estudi (<http://www.knowledgesearch.org/census/lang.html>) realitzat pel National Institute for Technology and Liberal Education (NITLE), una organització nord-americana de recerca tecnològica, assenyala que la llengua catalana és la segona amb més blogs (123.320), just per darrere de l'anglès (195.8443) i per davant del francès (83.950) i de l'espanyol (80.509), dels quasi tres milions de blogs que NITLE té indexats.

5. D'aquesta tendència que va del format digital al paper i connecta dietaris i blogs m'ocupe en un altre article (Esteve 2012).

6. <http://10anys.vilaweb.com/dietaris/>

7. Entre els quals hi ha assagistes com Enric Balaguer, Joan Garí o Toni Mollà (que han publicat dietaris i mantenen un blog), alguns crítics literaris i sobretot narradors; un dels pioners és Biel Mesquida,

En aquest context d'ebullició del blogs, cal constatar finalment una altra data rellevant: el 8 de març de 2008, data de naixement del BlocQG (<http://elquaderngris.cat/blog/>). Una iniciativa de l'associació Xarxa de Mots, amb Ramon Torrents al capdavant,⁸ que va aconseguir anar publicant les anotacions del *Quadern gris* els dies corresponents amb una distància de noranta anys (l'original començava el 8 de març de 1918 i es cloïa el 15 de novembre de 1919); convertint en blog un clàssic del dietarisme, bloguïtzant-lo. Aquesta nova publicació provoca transformacions rellevants i molt interessants quant a la lectura i la recepció de l'obra —com són els nous itineraris de lectura i el fòrum que ocasiona la interacció— que ja vam analitzar en un altre article (Esteve 2012).

En relació amb aquest boom de blogs amb intenció literària i, per tant, entesos com a nou gènere digital o cibergèneres, trobem l'altra cara del mirall: el blog com a recurs per a l'ensenyament i l'aprenentatge de la literatura, del qual ens volem ocupar en la segona part d'aquest estudi.

3 UN RECURS DIDÀCTIC ATRACTIU I PLURAL

Com ja hem apuntat, volem presentar ací la confecció, l'ús i el rendiment del blog que hem creat a propòsit de l'assignatura *Literatura catalana actual*: <http://literaturacatalanactual.blogspot.com.es/>. Abans d'entrar en matèria, però, considerem oportú explicar, molt breument, algunes dades referides al caràcter, certament particular, d'aquesta assignatura, que fan del tot idoni la incorporació del blog, com un recurs més, com un altre material complementari i que es prolonga en el temps.

Literatura catalana actual és una assignatura de segon curs que s'ofereix a tots els graus de contingut filològic (Espanyol: llengua i literatura, Estudis Anglesos, Estudis Francesos, Estudis Àrabs i Islàmics)⁹ i en el grau d'Humanitats. El fet és que és l'única oportunitat que tenen els alumnes que no són de Filologia Catalana de conèixer la literatura catalana contemporània. És per això que hem optat per triar un període recent: des dels anys setanta del segle XX fins ara, perquè les mostres literàries que estudiem connecten amb els interessos de l'alumnat i que els resulten atractives. Les obres i els autors que s'hi presenten intenten respondre a un doble criteri o, millor dit, a un triple criteri: de qualitat, de representativitat

entre molts altres com Vicent Usó («El rastre de Clarisse», des del 2008). Darrerament, alguns escriptors s'han llançat a l'escriptura de blogs que pretenen promocionar la pròpia obra, de narrativa generalment, tot i que també inclouen entrades d'una altra mena. Un exemple seria el de Gemma Lluç o el molt suggerent d'Esperança Camps.

8. Un projecte que continua amb un altre blog planià anomenat «Quadern de notes vistes», en què presenten una selecció de fragments de l'obra de Josep Pla: <http://qnv.elquaderngris.cat/>.

9. Els futurs filòlegs la poden triar per a obtenir la Menció en Filologia Catalana i tots la poden cursar per a obtenir el certificat de Capacitació lingüística.

tat dins el panorama literari català; i d'actualitat, ja que el nostre objectiu també és presentar la literatura catalana com el que és: una literatura viva, dinàmica, pròxima, rica i d'èxit, traduïda i consumida a tot arreu, intentant superar així les visions més reduccionistes i connotades sociològicament. Recordem que al País Valencià, els alumnes han tingut un contacte mínim amb la literatura escrita en català (que sovint es redueix a la preparació de la prova de selectivitat, i per tant, sol estar connotada negativament) i la presència dels nostres autors tant en els mitjans de comunicació com en l'àmbit institucional és, per dir-ho ràpid i suau: modesta, per no dir esquifida o directament inexistent.

Des del punt de vista metodològic: l'assignatura té un caràcter teòricopràctic i pretén furnir l'alumnat de tècniques, metodologies diverses i recursos (del paper a la pantalla) que puguen ser-los d'utilitat en els estudis del Grau i en el futur professional immediat.

És en aquest context en què una eina com el blog juga un paper fonamental. La finalitat bàsica i primera amb què va ser creat aquest blog és la de proporcionar un suport on trobar informació bàsica, però també complementària de naturalesa diversa (multimodal) relacionada amb les diferents unitats temàtiques que configuren aquesta assignatura: és a dir, textos de creació i de crítica, vídeos, imatges, cançons, activitats... El significat, doncs, es construeix a partir de diferents sistemes de representació del coneixement i de codis diferents que proporcionen una visió més àmplia, més plural, en conseqüència, més completa i rica de la realitat i del fenomen que volem explicar.

Un dels encerts de l'escriptura a la xarxa, a què ja hem al·ludit, és la capacitat de diversificar els itineraris de lectura a través dels *links* que permeten anar d'un discurs a un altre; la hipertextualitat esdevé ací molt més evident i explícita. Aquesta característica essencial de l'escriptura digital obri tot un ventall de possibilitats amb un esforç mínim per part de l'administrador del blog.

Ho podem il·lustrar amb algunes entrades del blog d'aquesta assignatura. En relació amb el tema que versa sobre Quim Monzó tenim una entrada en què, a banda d'oferir diferents webs en què trobem informació rellevant sobre l'autor i la seua obra, els mostrem el vídeo del famós discurs inaugural que pronuncià l'autor a la Fira de Frankfurt perquè el vegen a casa i posteriorment el puguem analitzar i comentar a classe: com una altra manifestació de l'ús de la paròdia que Monzó fa servir també en els seus relats —com sabem, especialment centrada en textos que formen part del

nostre imaginari col·lectiu: contes tradicionals,¹⁰ textos bíblics o també en el discurs religiós¹¹ o històric.

DIMARTS 1 DE MAIG DE 2012



Contra els tòpics

Et remetem a una pàgina web on trobaràs informació molt variada relacionada amb Quim Monzó: fragments de crítica literària, resum biogràfic i bibliogràfic, i entrevistes. És especialment interessant la que manté l'escriptor amb Eva Piquer, en les pàgines del diari *Avui*: «Quim Monzó: El borreguisme cultural d'aquest país m'ha atribuït molts fills que no reconec». Llig-la i pren nota perquè et serà útil per entendre millor l'autor i la seua proposta literària. La comentarem a classe!

Si vols veure l'escriptor en acció et recomanem molt i molt que escoltes el discurs inaugural de la Fira del Llibre de Frankfurt (2007). Monzó evita el discurs convencional (el lloc comú) en aquesta mena d'actes i sorprén amb una dissertació genial en forma de conte. Disfruta-la! Ací pots trobar també el discurs en pdf.



Si encara t'has quedat amb ganes de sentir Quim Monzó parlar sobre alguns dels seus reculls de contes (*Mil cretins*), sobre l'exposició «Monzó», o sobre la literatura, la cultura i el món en general et recomanem que visites aquests programes, en què és entrevistat: *L'hora del lector* (TV3) i *Pàgina 2* (TV2).

Aquest és el llibre catàleg que Julià Guillamon edità a propòsit de l'exposició: *Monzó. Com triomfar a la vida* (2009).

Com es pot observar, també incorporem informació complementària, per si els hem despertat la curiositat i volen saber-ne més, i bibliografia recomanada (que se suma a la bibliografia tradicional consignada en la guia docent).

Altrament, en una sola entrada podem establir lligams entre la literatura catalana i d'altres literatures. Aquest enriquidor i sempre recomanable treball de comparació que només podem apuntar a classe per la coneguda

10. Present en nombroses narracions des que publicà el recull *L'illa de Maians*, de 1985.

11. Ja des dels primers volums: *Uf, va dir ell* (1978), amb «La creació», fins al darrer que ha publicat: *Mil cretins* (2007), amb «La sang del mes que ve».

«falta de temps per a desenvolupar tot el temari» —més adient i necessari encara en un grup que com ja he comentat està constituït per alumnes de diferents graus filològics i també d'Humanitats—, es materialitza de forma molt visual i concreta en aquesta entrada en què mostrem com l'alumnat també pot accedir a l'obra de Virginia Woolf o Simone de Beauvoir en català, a partir dels enllaços que els oferim: <http://literaturacatalanactual.blogspot.com/es/search/label/amb%20uns%20altres%20ulls>. De retruc, el blog ens permet presentar algunes altres escriptores que es queden fora del temari de l'assignatura (pel fet de ser poetesses, ja que l'assignatura ateny exclusivament el gènere narratiu), però que han contribuït molt a difondre l'ideari de les dues autores europees esmentades i que l'han expressat a través de la seua obra, com ara Marta Pessarrodona o Montserrat Abelló.

Aquesta és, sens dubte, una de les grans utilitats del blog: donar informació «extra», que s'escapa de les sempre reduïdes fronteres d'una assignatura. Així, oferim unes entrades dedicades a gèneres i autors que no formen part en sentit estricte d'aquesta assignatura i —sense haver de dedicar-li temps a classe— aconseguim que tinguen idea, molt de passada, d'altres manifestacions literàries del mateix període i ampliem la visió sobre la literatura catalana contemporània dels nostres alumnes. És el cas, per exemple, d'una altra entrada del blog en què introduïm mínimament la poesia de Maria-Mercè Marçal: <http://literaturacatalanactual.blogspot.com/es/search/label/amb%20uns%20altres%20ulls>. Concretament transcrivim els poemes «Divisa» i «Avui les fades i les bruixes s'estimen», del volum *Bruixa de dol*, i els enllacem a d'altres pàgines on poden trobar més poemes de l'autora, o també informació bàsica sobre la seua trajectòria literària; a més d'afegir-hi un vídeo d'Edu3.cat, perquè puguen saber-ne més, si els ha interessat.

En aquesta mateixa línia, el blog adquireix unes dimensions culturals més generals i esdevé un espai on podem felicitar-los el dia del llibre (i explicar-ne l'origen) o convidar-los a aprofitar-se de la iniciativa de «Cinema en valencià», en què col·labora la Universitat d'Alacant, on enguany podien veure *Pa negre*, ja que a classe estudiem la novel·la homònima d'Emili Teixidor. Aquesta dimensió cultural, al nostre parer, no és menor ni secundària, ja que contribueix a suplir una de les mancances que encara arrosseguem al País Valencià: la normalització cultural, més que no lingüística. Complim, així, amb un dels objectius actitudinals que es planteja aquesta assignatura: «Valorar els referents culturals i literaris propis» i «Fomentar el gust per la lectura i estimular la curiositat intel·lectual i la reflexió de l'estudiant».

Altrament, el blog, a diferència del paper, té un caràcter inacabat i en constant procés de construcció que resulta determinant i molt eficaç. Així, el nostre blog anirà modificant-se i creixent amb el temps i al compàs que

marque la mateixa literatura catalana actual, ja que el nostre propòsit és, a partir de la base feta enguany, anar no solament actualitzant les entrades sinó augmentar-ne el nombre. Més d'un dels nostres alumnes ens ha demanat si la pàgina desapareixerà en acabar el curs, demostrant un interès per continuar consultant-la, encara que ja no cursen l'assignatura. Fem possible, doncs, que lectors potencials, competents i cultes, que cursen altres estudis, mantinguen un contacte directe amb la literatura catalana actual, llegint-la i coneixent-la millor i, el que és més important, aquesta relació ja no s'estableix en una aula i sota les directrius acadèmiques i la preocupació per l'avaluació, sinó que es traslladarà allà on tinguen connexió a Internet: a casa, a la platja o al bar. És a dir, es produeix en un context no acadèmic que poden vincular amb el seu temps d'oci.

Una actitud, insistim, que valorem com a imprescindible per a millorar la percepció i augmentar el prestigi de la literatura i, de retruc, de la llengua i la cultura catalanes. Així mateix, també aconseguim o, si més no, ens aproximem a assolir un dels propòsits d'aquesta assignatura i que considerem primordial en qualsevol assignatura de literatura: distingir i reivindicar el valor cognitiu de la literatura i vincular l'estudi de la literatura a la pròpia experiència personal.

Ja sabem, però, que el món virtual accelera i accentua una de les característiques de la societat actual: la sobreabundància, l'allau de fonts i d'informació que tenim a l'abast en un sol clic de ratolí; de fet, l'absència de filtres o controls de qualitat a la xarxa és un dels inconvenients més reiteradament denunciats i amb raó. En aquest sentit els especialistes s'afanyen a advertir que contra aquest signe dels nous temps és imprescindible la formació intel·lectual de l'individu. I ací, no cal dir-ho, el sistema educatiu, des dels nivells educatius inicials fins a la universitat, però també la societat en el seu conjunt, n'esdevenen peça clau: tenim l'obligació de formar els nostres alumnes en aquest nou món en línia perquè esdevinguin individus crítics i lectors competents, capaços de seleccionar la informació, qüestionar-la i avaluar-ne la qualitat i el rigor.

Una manera molt superficial i rudimentària per a guiar el nostre alumnat dins la selva d'Internet és proporcionar-los un seguit d'enllaços fiables i de qualitat on poden trobar informació sobre obres, autors, moviments literaris i cultura catalana, però també revistes de crítica literària, bases de dades de consulta bibliogràfica així com també altres blogs literaris. A més, també els oferim enllaços sobre recursos lingüístics i culturals: diccionaris, enciclopèdies, perquè els alumnes amb dificultats a l'hora de dominar el registre escrit —uns pocs— i el registre oral de la llengua —més nombrosos— puguin suplir les mancances de manera autònoma i continuen completant la seua formació lingüística, en alguns casos deficient. Aquests

enllaços recomanats els podem servir com a punt de comparació amb altres fonts d'informació (vegeu: <http://literaturacatalanactual.blogspot.com.es>).

Es tracta d'oferir-los un blog perquè, si tenen curiositat, puguin augmentar la seua formació, al seu ritme, de manera autònoma, i en un mitjà que els resultarà més proper i, de segur, més atractiu i dinàmic, com és Internet. I, per les opinions que manifesten, bona part dels alumnes afirmen que el blog els ha incitat a llegir més obres o a interessar-se pel contingut de moltes de les entrades.

Un altre dels recursos més atractius que aporta el blog és la interacció que fa possible incorporar la veu dels altres, al costat de la veu del professor. L'alumnat pot deixar comentaris en les entrades d'aquest blog i donar la seua opinió o penjar informació que consideren relacionada amb el contingut que nosaltres proposem. Els obri, doncs, una plataforma perquè s'expressen lliurement i siguin protagonistes contribuint així, entre tots, a engrandir el coneixement que conté el blog. Entenem aquesta interacció bàsica en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Això és el que va passar, per exemple, a propòsit d'una entrada sobre Pere Calders, en què un alumne informà sobre un premi literari a què s'animaren a participar altres companys de la classe:

Bon dia!!

Llegint aquest matí he vist aquesta proposta del Grup 62 (http://www.ara.cat/llegim/Pere_Calders-Grup_62-Twitter_0_680932035.html) on ens animen a acabar un conte de Pere Calders al Twitter utilitzant el hashtag #elfinalperfecte. Animeu-vos-hi!! (<http://literaturacatalanactual.blogspot.com.es/search/label/Pere%20Calders:comentarios>)

Amb el propòsit de fomentar i fer real aquesta interacció entre els mateixos alumnes i entre l'alumnat i el professor hem volgut proposar una mena de fòrum de les lectures obligatòries del curs. Així, aquest blog també els reserva unes pestanyes (Mercè Rodoreda, Isabel-Clara Simó, Quim Monzó, entre altres...) per a poder parlar de les lectures obligatòries sense la pressió de parlar a classe davant del professor; l'entendem, doncs, com una espècie de club de lectura universitari. Un lloc on, públicament, poden intercanviar parers sobre les obres, contrastar-ne opinions i resoldre dubtes generats a partir de la lectura, o discutir sobre qualsevol aspecte relacionat amb la literatura, i amb la vida, que es desprén de les lectures; no més quan ha estat necessari (per exemple, al principi, per animar-los a participar i trencar una mica el gel; o, més endavant, per reorientar algun judici), hem proposat alguna citació, alguna pregunta o alguna temàtica concreta. Aquests judicis, a més, es poden aprofitar i dur a l'aula si ho considerem oportú per matisar algun concepte, per aprofundir-hi o per

celebrar l'encert d'alguna interpretació i obrir el debat a la resta d'alumnes que no han participat en el blog, mirant així d'encuriosir-los i d'animar-los a participar-hi.

A partir de les seues intervencions, els alumnes cooperen en la generació de coneixements que són validats i comentats a classe. Es perfila així un camí d'anada i de tornada: el blog com a matèria extra i complementària que vol colar-se en el temps d'oci i en l'espai «personal» de l'alumne, però alhora el blog com una manera de reconèixer i donar veu a l'alumne i reforçar el seu criteri, expressat al blog, traslladant-lo a l'aula.

Així doncs, a través del blog i de l'ús que en fem corroborem la nostra creença en la universitat o en l'aula universitària com un bon fòrum per a la discussió d'arguments, la posada en comú, la defensa de tesis i de valors, així com també per a l'intercanvi d'idees, experiències de lectura, etc.

4 CONCLUSIONS

Comptat i debatut, creiem que el blog és una manera senzilla, eficaç i suggerent per al nostre alumnat de fomentar la interacció amb els textos literaris, l'expressió de judicis sobre el fet literari, la connexió entre la literatura i les seues pròpies experiències i, en definitiva, l'interés per la lectura i la capacitat de crítica. Al nostre parer, contribueix, doncs, a presentar i a entendre la literatura com a matèria viva, o com la defineix Murgades (2005): energia dinamitzadora en constant transformació. Parlant-ne es poden adonar, ni que siga de manera intuïtiva, del poder irradiador del text literari, com el defineix Cabré (2005).

Esdevé, doncs, una finestra al món; un recurs ideal per a mostrar la literatura catalana i la cultura en termes generals com el que és: una manifestació viva i en perpetu moviment, present en la societat valenciana. El resultat i la nostra experiència d'enguany, primer curs en què s'impartia aquesta assignatura, ho corroboren.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- CABRÉ, JAUME (2005): *La matèria de l'esperit*. Barcelona, Proa.
- CASSANY, DANIEL (2011): *En línia. Llegir i escriure en la xarxa*. Barcelona, Graó.
- COLL, CÉSAR (2005): «Lectura y alfabetismo en la sociedad de la información» [article en línia], *UOC Papers*, volum 1, p. 4-10. <http://www.uoc.edu/uocpapers/1/dt/esp/coll.pdf> [consulta 15.05.2012]
- ESTEVE, ANNA (2012): «El dietarisme i els blocs digitals en català: una cruïlla creativa». ALEMANY FERRER, RAFAEL / CHICO RICO, FRANCISCO (ed.): *Ciberliteratura i comparatisme*. Alacant, Universitat d'Alacant - Sociedad Española de Literatura General y Comparada, p. 109-118.

- KOSKIMAA, RAINE (2005): «*Close readings*: hipertextos de ficción». BORRÀS, LAURA (ed.): *Textualidades electrónicas. Nuevos escenarios para la literatura*. Barcelona, UOC, p. 177-191.
- KRESS, G. R. (2010): «A Social Semiotic multimodal approach to human communication: implications for speech, writing and applied linguistics». CABALLERO, R. / PINAR, M. J. (ed.): *Modos y formas de la comunicación humana*, Ediciones de la Universidad de Castilla-la Mancha, p. 77-92
- LIPOVETSKY, GILLES I SERROY, JEAN (2009): *La pantalla global*. Barcelona, Anagrama.
- MURGADES, JOSEP (2005): «La literatura no és matèria sinó energia: sobre el (des)prestigi de la literatura avui dia». GILBERT, T. / MESTRES, A. (ed.): *El (des)crèdit de la cultura*. Vilanova i la Geltrú, El cep i la nansa, p. 75-84.
- PAJARES, SUSANA (2005): «El uso del hipertexto en la enseñanza de la literatura». BORRÀS, LAURA (ed.): *Textualidades electrónicas. Nuevos escenarios para la literatura*. Barcelona, UOC, p. 193-211.
- TORRE ESPEJO, ANÍBAL DE LA (2009): «Nuevos perfiles en el alumnado: la creatividad en nativos digitales competentes y expertos rutinarios». *Cultura digital y prácticas creativas en educación* [monográfico en línea]. *Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento (RUSC)*, vol. 6.1, p. 7-14 <http://rusc.uoc.edu/ojs/index.php/rusc/article/view/24/17> [Consulta: 30.05.2012].

